

Kapitoly z dejín Byzancie

prednáška 03

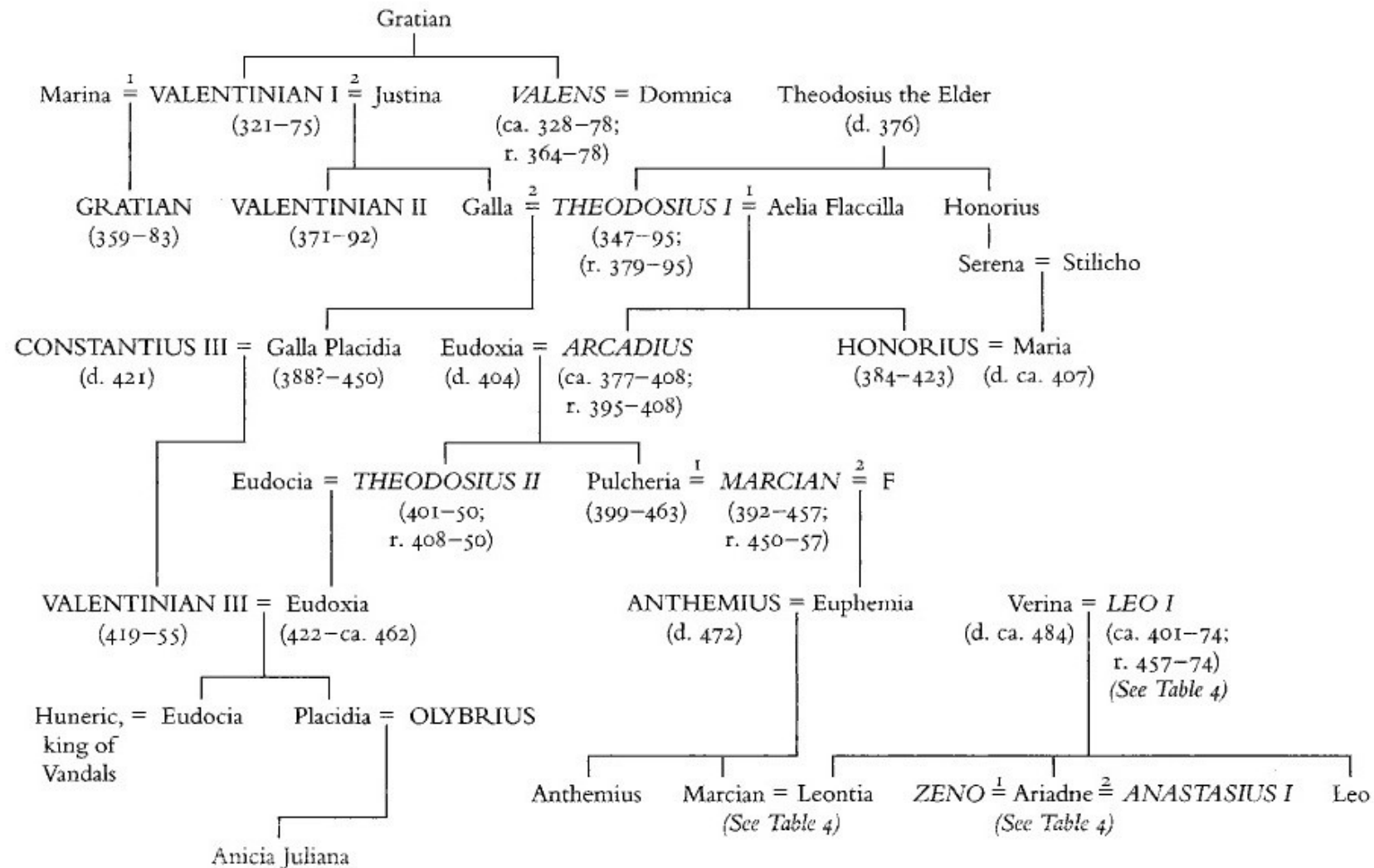
© 2003 Marek Meško

TABLE 2

The Dynasties of Valens and Theodosius I

Emperors are in capital letters. Senior emperors of the East are in italics, with the years of their reigns marked "r."; emperors of the West are in roman type. Other years are of births and deaths.

- **Arkadios (395-408)**

- manželka: franská princezná Eudoxia (*augusta* od r. 400)

- > syn: Theodosios II. (408-450), jeho manželka Eudokia/Athenais
a sestra Pulcheria (*augusta* 414)

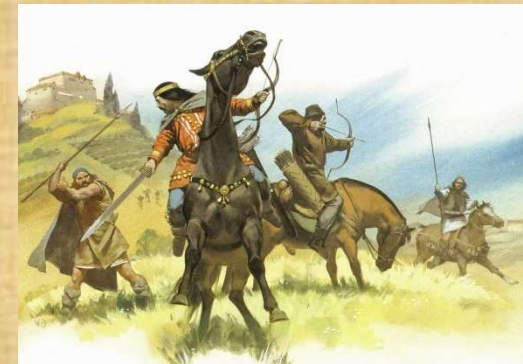
- typický rys ich vlády: slabí panovníci v područí vysokých úradníkov dvora,
alebo armády ->

- Gal Rufinos (do 395), *praepositus sacri cubiculi* arménsky eunuch Eutropios (na
Západe zase Stilicho)

- najväčšie problémy:

- a) gótske nebezpečenstvo

- b) hunské nebezpečenstvo

Gótske nebezpečenstvo ->

- na Balkáne stále ostávali Vizigóti pod velením Alaricha, ktorý zastával funkciu
magister militum per Illyricum, napriek tomu nájazdy na balkánske provincie
(Makedonia, Thessalia, Hellas, Peloponnesos)

- v KŠTPL ďalšia veľká skupina Gótotov pod vedením Gainasa, ktorý bol na Východ
vyslaný Stilichom a stal sa *magister militum praesentalis*, snažil sa získať podobné
postavenie ako Stilicho na Západe (Gainas bola Arián)

- r. 400 povstanie obyvateľov mesta proti jeho 7 tisíc Gótom, Gainas ušiel
k Hunom, ale Uldin poslal jeho hlavu ako diplomatický dar, potom ešte krátko Gót
Fravita, ale r. 401 popravený

- Alarich vytiahol r. 410 na Rím, ktorý vyplienil

Hunské nebezpečenstvo ->

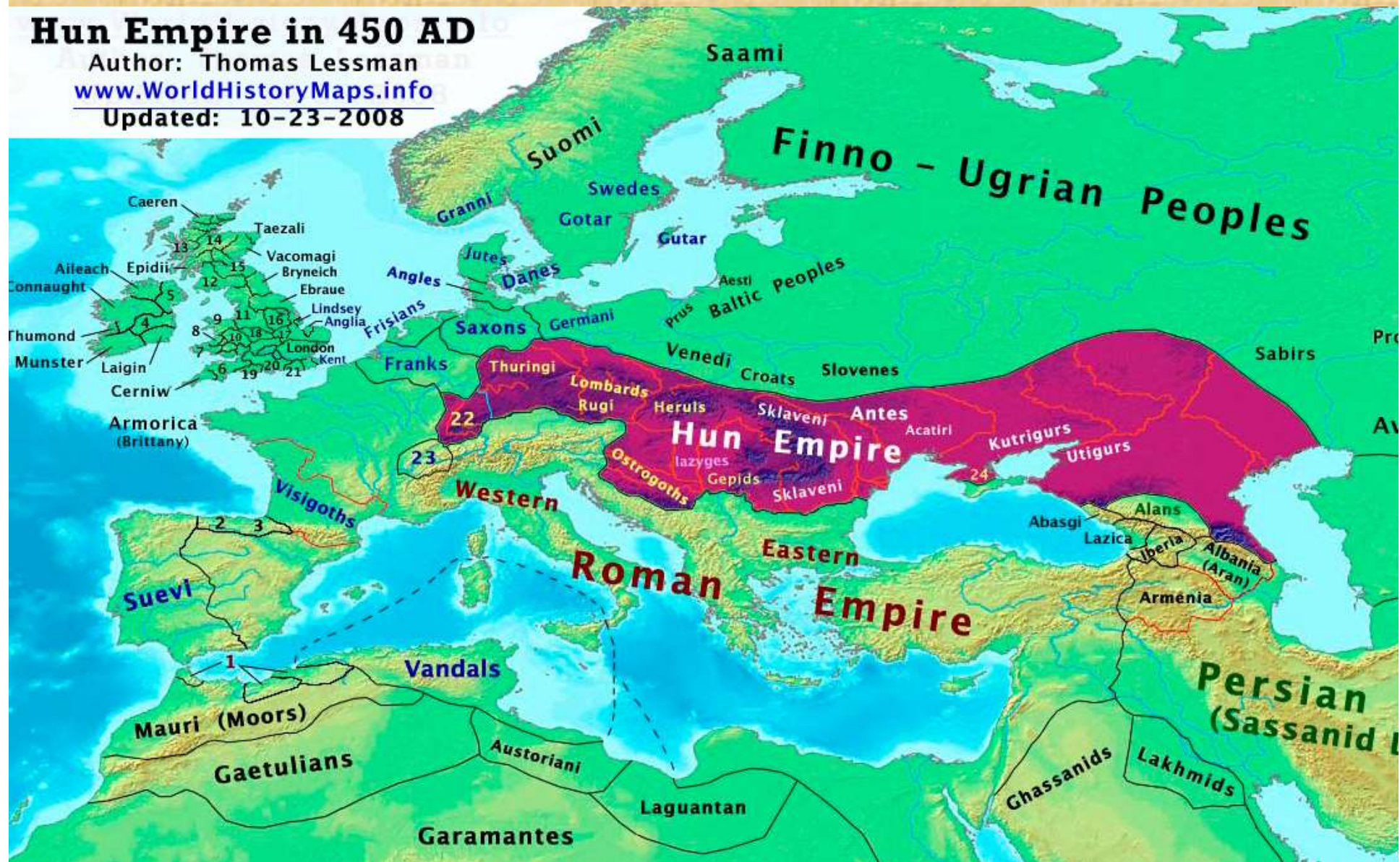
- priateľská zmluva s **Uldinom**, ale 404-405 veľký nájazd Hunov do Trákie
- potom znovu mier a Huni začali slúžiť v byzantskej armáde, *408-413*
výstavba nových hradieb v KŠTPL
- po r. 422 nový nájazd Hunov, lebo na trón nastúpil nový vládca **Ruga** (Rua, Rugila), obnovenie mieru, avšak platenie tribútu v hodnote 350 libier (ca. 1134 kg) zlata ročne
- platilo do r. 432 alebo 433, kedy sa vládcami nad Hunmi stali Rugovi synovci **Bleda** a **Attila**

- Attila vyžadoval zdvojnásobenie tribútu, Byzantínci neochotne vyhovel
- 441-447 boje proti Hunom skončili ťažkou porážkou Byzantíncov, tribút 6 tisíc libier ročne (ca. 19940 kg) a vytvoriť zem nikoho na juh od Dunaja širokú na 5 dní jazdy, takisto zmluva o odovzdávaní politických utečencov
- 450 Attilovo posolstvo, lebo KŠTPL nedodržiaval dohodu
nový cisár Markianos odmietol platiť tribút aj ďalšie podmienky
našťastie Huni r. 451 tiahli proti Západu, bitka na Katalaunských poliach, 452 proti Rímu, a 453 Attila zomrel
- posledný kontakt Attilov syn **Dengizikh** žiadal zriadiť trhy na hranici r. 467, neuspel a r. 469 zaútočil na Trákiu, porazený a jeho hlava vystavená v KŠTPL
- Huni už len v pričiernomorských stepiach, kde ich zakrátko vystriedali turkickí Bulhari, ale boli zdrojom žoldnierov až do vlády Justiniána

Hun Empire in 450 AD

Author: Thomas Lessman

www.WorldHistoryMaps.info

Updated: 10-23-2008

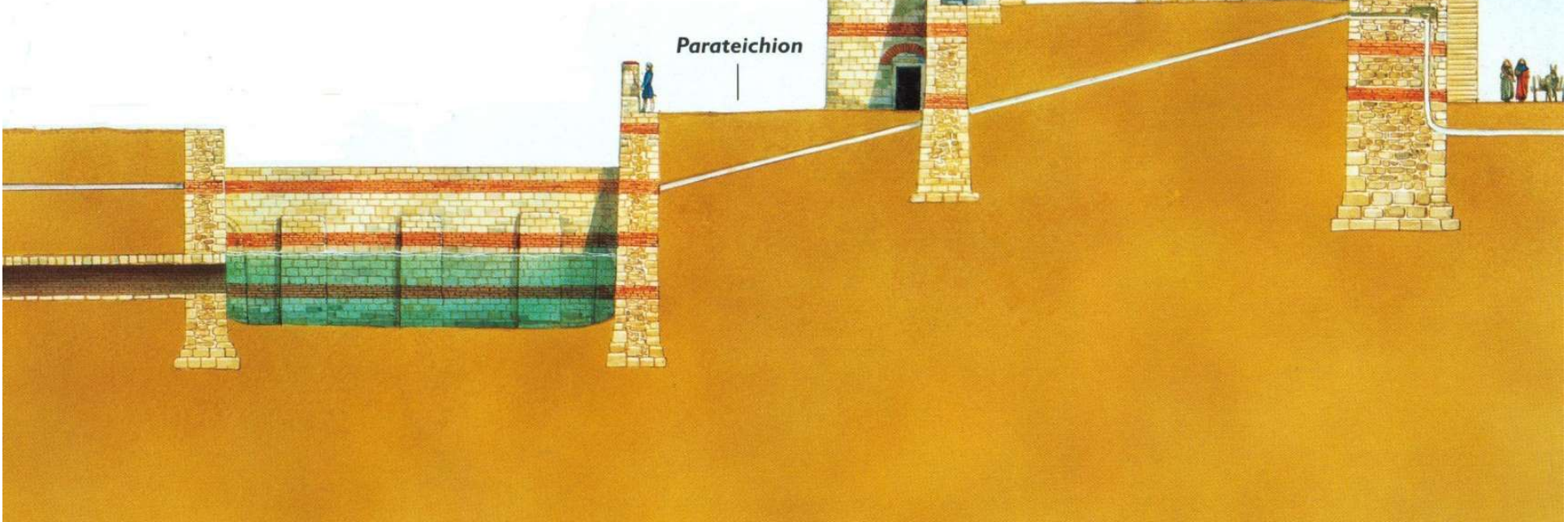
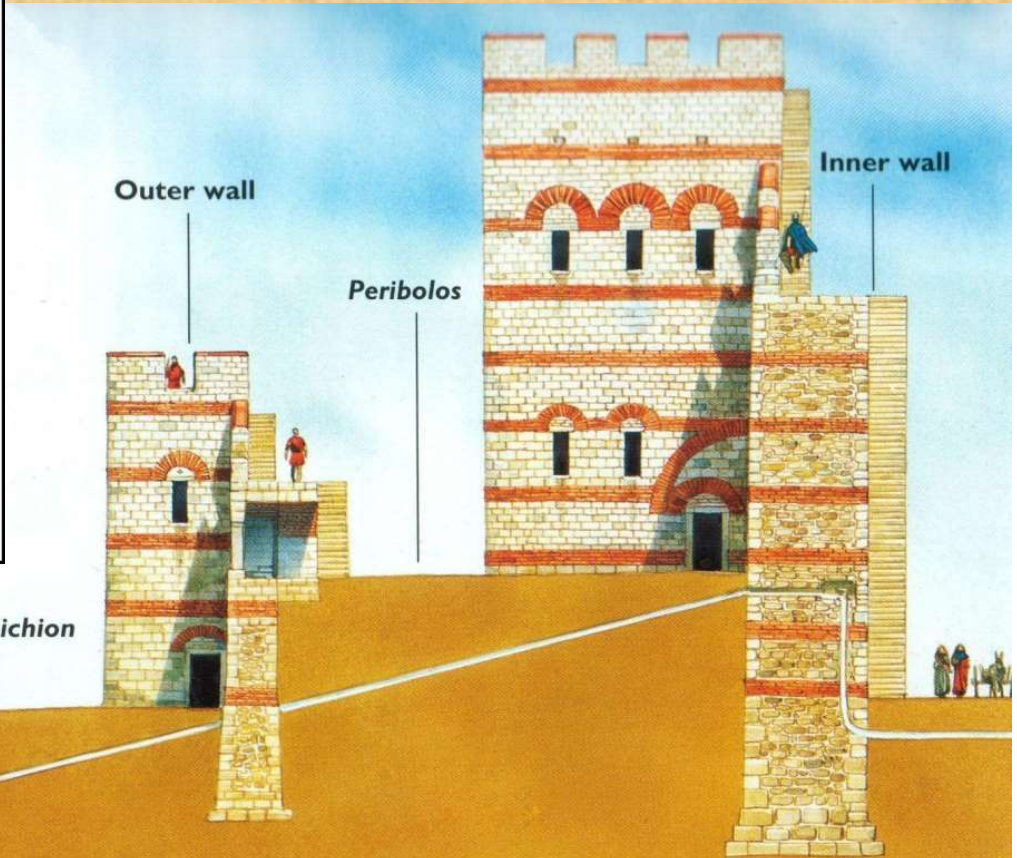

Constantinople in the Byzantine period

Note: Not all buildings and other features were extant at the same time

- Churches / Monasteries (mod. Turkish names in *italics*)
- Underground / Open air cisterns
- Roads & forums (course & dimensions often approximate)
- modern shoreline
- Approx. region boundaries and numbers (*Notitia urbis Constantinopolitanae*, ca. 425 AD)
- AURELIANAE City quarters/neighbourhoods
- Venetian Quarter Foreign quarters (11th-12th centuries)
- Walls (attested / approximate course)
- Year of enclosure with walls (Genese Galata)

0 100 500 1000 1500 2000 metres

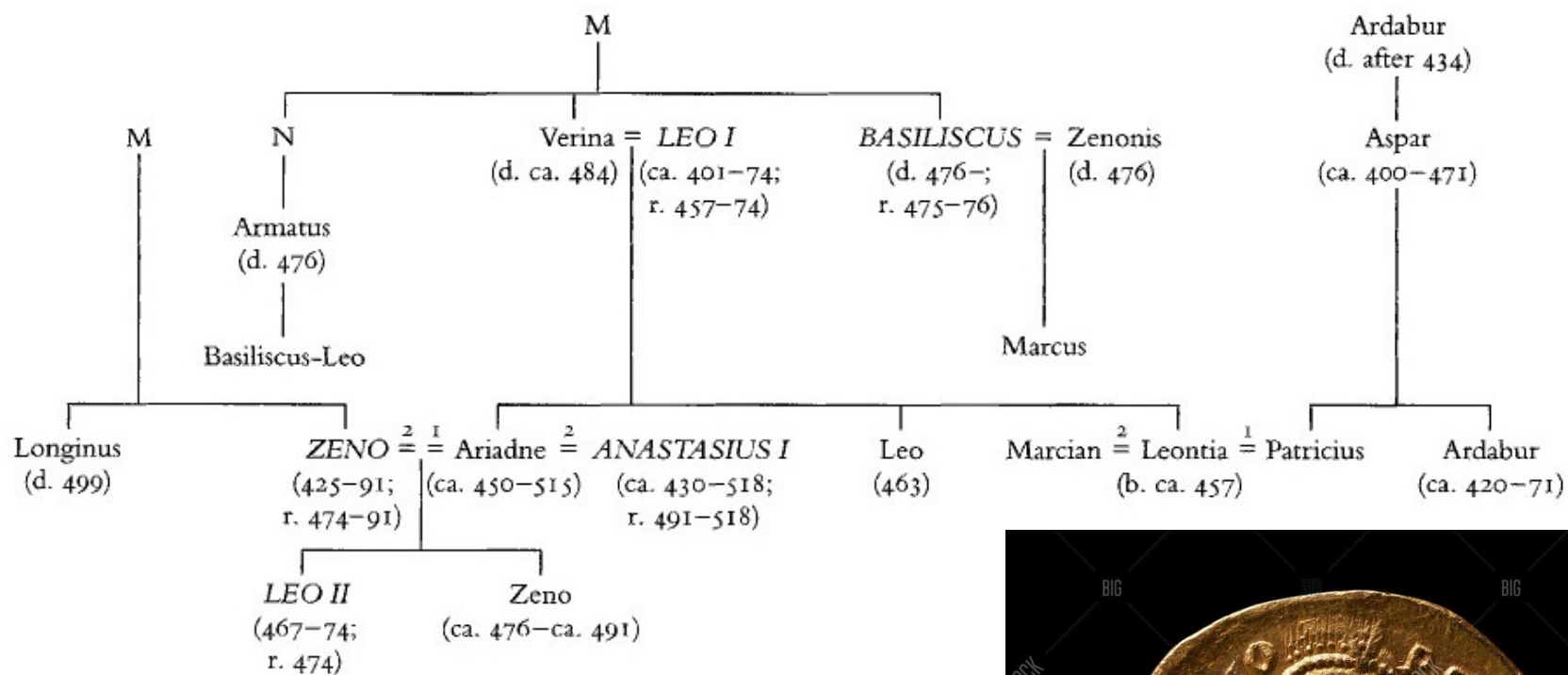

- **Theodosios II. (408-450)**
  - malé vladárske schopnosti, schopní spolupracovníci a dvor ako aj manželka Eudokia a sestra Pulcheria
  - prefekt mesta Anthemios, výstavba T. múru (408-413)
  - 435 zostavená komisia na revíziu rímskeho práva do jednotného systému a to od vlády Konštantína I., práce ukončené 15. 2. 438, do platnosti vstúpil *Codex Theodosianus* 1. 1. 439
    - > obsahuje okrem iného všetky cisárske zákony a nariadenia týkajúce sa pohanských kultov
    - doplnené o nové zákazy majúce za cieľ definitívne zničiť zvyšky pohanstva
  - v rámci cirkvi došlo k vzniku dvoch nových odchýlok, a to **nestorianizmus** (Nestorios z Antiocheie) a **monofyzitizmus** (centrum v Alexandrii, Eutyichis a patriarcha Dioskoros)
    - nestoriánstvo odsúdené na 3. ekumenickom koncile v Efeze (431)
    - snaha o zavedenie monofyzitizmu – tzv. „zbojnícky“ koncil v Efeze r. 449, al. patriarcha Dioskoros a archimandrita Eutyichis
  - zásah Pulcherie a jej manžela a nového cisára **Markiana**
    - > 4. ekumenický koncil v Chalkedóne r. 451, odsúdenie monofyzitizmu a dotvorenie základných cirkevných ortodoxných dogiem **dyofyzitizmus**
    - organizačné otázky cirkvi, v rámci 28. kánonu bola pozícia patriarchu v KŠTPL uznaná ako rovnocenná s rímskym pápežom

TABLE 4
The Dynasty of Leo I

Emperors are in capital letters and italics, with the years of their reigns marked "r." Other years are of births and deaths.

- po smrti Markiana r. 457 rozhodoval o otázkach následníctva Alan Aspar a určil za nového cisára **Leona** (Leva) I. pôvodne vojenského veliteľa
  - ten hľadal protiváhu v náčelníkovi Izaurov Tarasikodissovi (**Zenón**), kt. oženil so svojou dcérou Ariadnou
  - Aspar sa obrátil na Leonovho švagra Basiliska, v snahe získať politický kredit bola r. 468 zorganizovaná výprava proti Vandalom – katastrofa
- r. 474 popravený Aspar, Lev I. zomrel a nastúpil na trón jeho 6-ročný vnuk Lev II., kt. tiež vzápätí zomrel
  - > na trón nastúpil Zenón, proti tomu bola energická vdova po Leonovi I. Verina, ktorá pomohla Basiliskovi v pokuse o získanie trónu, to však trvalo len krátko 475-476
- **Zenón** (474-475, 476-491)
  - snaha o zjednotenie kresťanov v ríši – vydal tzv. *Henotikon* nesúhlas pápeža Felixa
  - ku koncu vlády vyriešenie problému Ostrogótov na Balkáne, kt. boli nepokojní od smrti Aspara, poslal Theodoricha do Itálie proti Odoakarovi

